

A literatura infantil

1 Un de vós lerá en voz alta este prólogo de Manuel María ao seu libro *As rúas do vento ceibe* (1979).

Carta aos nenos
que pode servir de prólogo a este libro

Moi queridos nenos:

Velaquí o meu segundo volume de versos para nenos galegos. Tíña que ser. Este servidor, con case medio século ás costas que me florea nas barbas, sentiuse na obriga e sobor de todo na necesidade de escribir de novo para os nenos. Para todos os nenos galegos e dun xeito particular para os nenos da cidade, un tanto esquecidos no outro meu libro para rapaces, Os soños na gaiola.

Nos versos deste libro quixen contar dun xeito elemental, sinxelo e esquemático o que é Galiza, o que foi Galiza. E alcender en vós -que sodes o porvir- a chama dunha esperanza para que fagades a Galiza do futuro: unha patria ceibe e popular.

Posibelmente que alguén diga que o presente libro ten certo didactismo. É verdade. Coido que a poesía que non nos ensine algo -o que sexa- non é poesía. Se estes poemas, sinxelos e simples, vos deprenderan a amar a nosa patria Galiza, este voso vello amigo sería o home máis feliz do mundo.

Moitas gracias unha vez máis.

MANUEL MARÍA
Monforte de Lemos, Outono, 1978

NOTA DO AUTOR:
Este libro está concebido para que, a partir dos versos, o mestre/a lle explique aos seus alumnos o que é Galiza. Os versos do apartado "A patria" tratan dos elementos que caracterizan á nacionalidade galega. O derradeiro apartado, "Os héroes", é un sinxelísimo resumo da historia de Galiza.

2 Que idade ten Manuel María cando escribe este prólogo?

3 Cal é o obxectivo deste poemario?

4 Aplica os elementos do proceso da comunicación que interveñen neste prólogo:

- ✍ Emisor: _____
- ✍ Receptores: _____
- ✍ Canle: _____
- ✍ Código: _____
- ✍ Mensaxe: _____
- ✍ Contexto: _____

5 Le para ti este poema do libro *As rúas do vento ceibe* e responde as cuestións que se che presentan ao final do mesmo.

O escudo

*O escudo de Galiza
leva na parte central
un cáliz que simboliza
a lenda do San Grial.*

*E arredor do cáliz, sete
cruciñas en procesión.
¡As sete vellas provincias
que tiña a nosa nación!*

*O cáliz garda o misterio
do vello credo druída:
"SE NON TEMOS LIBERDADE,
¿DE QUE VALE A NOSA VIDA?"*

*As sete cruces, estrelas
do Setestrelo a alumar
todas as roitas da terra
e os camiños do mar.*

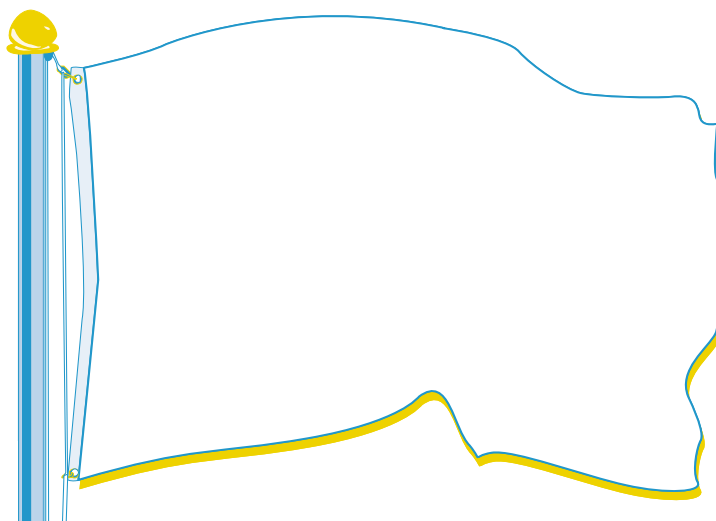
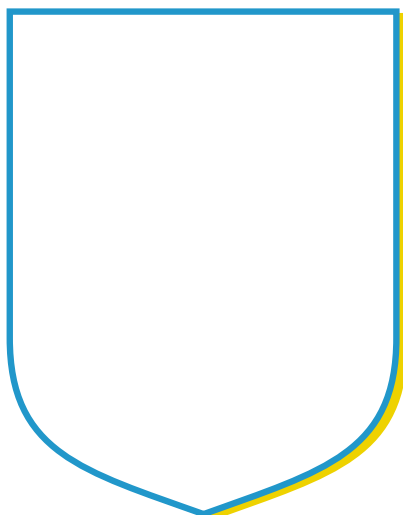
*O noso escudo galego
di dun pasado lonxán,
¡ouh Galiza nación celta,
filla do pai Breogán...!*

As rúas do vento ceibe

*Galiza somos nós:
a xente e maila fala.
¡Se buscas a Galiza
en ti tes que atopala!
Manuel María
De "Os soños na gaiola"*

a) O escudo é un símbolo de Galiza, ao igual que a bandeira. Saberías debuxar esta última ?

b) Seguindo a descrición do escudo que fai Manuel María no poema, saberías debuxalo?

c) Procura información, se a precisares, da lenda de San Grial, das sete vellas provincias galegas e de Breogán. Escribe un breve resumo do contido de cada unha delas.

d) Breogán é un nome propio masculino galego; escribe no caderno en dúas columnas dez nomes galegos de home e dez de muller.

Nomes de home

Nomes de muller

e) Comentade en grupo o contido da última estrofa do poema e logo escribe, coa túa propia expresión, o que significa para ti.

6 Visita a biblioteca do teu centro e comproba se dispoñen dos dous libros de Manuel María especialmente escritos para os nenos e nenas: *Os sonhos na gaiola* e *As rúas do vento ceibe*. De non ser así, solicítaos á persoa encargada da biblioteca. A partir destes dous poemarios, podemos facer na aula unha lectura colectiva e progresiva .

7 Como remate de actividade, redixide, achegando ideas entre todos e todas, unha CARTA RESPOTA A MANUEL MARÍA QUE PODE SERVIR DE EPÍLOGO A ESTE LIBRO.

8 Reparade nesta reflexión de Manuel María e comentade en grupo como pensades que sería a relación entre o poeta e a xente nova. Tivestes a sorte de que visitase o voso centro educativo? Averiguade se foi así antes de chegardes vós ao centro ou se se produciu algún encontro con alumnado maior que xa non está agora no colexio.

"Eu andei por case todas as escolas de Galiza e resulta, como se di agora, moi gratificante. Teño experiencias moi boas de diálogos moi agudos, máis incluso que con universitarios".

9 Un de vós le en voz alta este fragmento do relato *O bigote de Mimí*:

"Ademais da súa xentil figura, o que máis chamaba a atención do Mimí eran os seus ollos verdes, azuis e marróns. E, sobre todo, os seus fermosísimos bigotes facendo xogo cos seus ollos. Uns bigotes tamén verdes, azuis e marróns.

Nunca tales cores se ollaran nos bigotes dun gato.

A verdade é que o Mimí gastaba moito tempo perante do espello preparando neles. Cando había visita na casa, ademais de gobernar o seu bigote ben gobernadiño, perfumábase e gustaba de lucir unha gravata de lazo no pescozo. Se a visita era de moito porqué, o Mimí vestíase de etiqueta, poñía unhas luvas brancas para agachar as súas aguzadas unllas, dáballes a pata de diante aos visitantes moi cortesmente e, se se trataba de mulleres, facíalles unha reverencia coa testa moi cortesá e graciosa.

Un día o Fiz foi co seu pai á barbería. O pai de Fiz tiña unha pel delicadísima ...

Fiz estivo moi atento ao afeitado que Manuel de Paderna lle fixo ao seu pai.

Abriu moito os ollos cando o barbeiro asentou a navalla de barbear nun coiro e prestou atención á operación de enxaboado antes de comezar o afeitado. A navalla, habilmente manexada por Paderna, cantaba na cara do pai do Fiz:

- ¡Ras...rraas...rrraaasss...!

Tanto é así que ao chegar Fiz á súa casa, meteuse no cuarto de baño, puxo unha camisa branca de seu pai que case lle arrastraba e chamou o Mimí:

- Sabes unha cousa, Mimí...?

- E que é?

- Que eses teus bigotes fante moi vello e moi feo.

O Mimí ollouse no espello detidamente e non respondeu.

- Ademais -continuou o Fiz-sen bigote estarías moito mellor, máis cómodo e máis novo.

- Non sei, non sei...

- Os bigotes son un estorbo. Despois de comeres unha sardiña vas cheirando que dá noxo. Cando bebes leite, quédanche os pelos brancos, nin que os calearas".

10 Quen son os protagonistas principais deste fragmento?

E os secundarios?

Que relación manteñen entre eles?

11 Como aparece descrita a figura de Mimí, física e actitudinalmente.

12 Explica o significado da expresión: "ser de moito porqué".

13 Continúa a historia narrativa até desenvolverlle un final. Lédea en alto, ordenadamente, na aula e comprobade as diferentes opcións escollidas. De ser posíbel, localizade o libro na biblioteca e comprobade se alguén coincide co orixinal de Manuel María.